

Заклучения на Съвета относно ролята на Еурогеапа за цифровия достъп, видимостта и използването на европейското културно наследство

(2016/C 212/06)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ, ЧЕ:

1. цифровизацията и предоставянето на достъп чрез интернет до културното наследство и дългосрочното му съхранение са от съществено значение за осигуряването на достъп на всички до културата и познанието и за популяризирането на богатството и многообразието на европейското културно наследство, и допринасят за осъществяването на цифровия единен пазар чрез повишено предлагане на нови и новаторски продукти и услуги ⁽¹⁾;
2. Еурогеапа, която стартира през 2008 г. като портал за единен, многоезичен онлайн достъп за цифрова културна продукция ⁽²⁾ и оттогава свързва цифрови сбирки на културното наследство на държавите членки, се е превърнала в общ европейски културен проект за популяризиране на европейското културно наследство;
3. по-нататъшното развитие на Еурогеапа и на националните политики за цифровото културно наследство беше подкрепено от Съвета ⁽³⁾, Комисията ⁽⁴⁾ и Европейския парламент ⁽⁵⁾;
4. повторната употреба на цифровото наследство беше насърчена чрез включването, при определени условия, на институции за културно наследство в рамките на приложното поле на Директивата относно повторната употреба на информацията в общественния сектор ⁽⁶⁾ и от приемането на Директивата относно някои разрешени начини на използване на осиротели произведения ⁽⁷⁾;

ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ:

5. намерението на Комисията да оцени различни варианти и да проучи законодателни инициативи, с цел улесняване на цифровизацията на произведения извън търговско обращение и гарантиране на тяхната достъпност онлайн, включително в целия ЕС, като част от обявената инициатива за модернизирани правила в областта на авторското право ⁽⁸⁾;

ОТБЕЛЯЗВА, ЧЕ:

6. в настоящия си вид Еурогеапа е интернет платформа, позволяваща многоезичен достъп до и разпространение на цифрово културно наследство, съхранявано от отделни институции за културно наследство. Тя е и многостранна платформа ⁽⁹⁾, имаща за цел да създава стойност за крайните потребители, за държавите членки, за институциите за културно наследство, научни изследвания и за повторна употреба в творческата сфера.

В този си вид Еурогеапа понастоящем:

— се управлява от консорциум, чийто главен координатор и основен бенефициер на средства от ЕС е фондация Еурогеапа ⁽¹⁰⁾,

⁽¹⁾ Заклучения на Съвета от 10 май 2012 г. относно цифровизацията и предоставянето чрез интернет на материали в областта на културата, както и за съхранението на материали в цифров вид (ОВ С 169, 15.6.2012 г., стр. 5).

⁽²⁾ Заклучения на Съвета от 20 ноември 2008 г. относно европейската цифрова библиотека EUROPEANA (ОВ С 319, 13.12.2008 г., стр. 18).

⁽³⁾ Заклучения на Съвета от 10 май 2012 г. относно цифровизацията и предоставянето чрез интернет на материали в областта на културата, както и за съхранението на материали в цифров вид (ОВ С 169, 15.6.2012 г., стр. 5), заклучения на Съвета от 21 май 2014 г. относно културното наследство като стратегически ресурс за устойчива Европа (ОВ С 183, 14.6.2014 г., стр. 36) и заклучения на Съвета относно основано на участието управление на културното наследство (ОВ С 463, 23.12.2014 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Препоръка на Комисията от 27 октомври 2011 г. относно цифровизацията и предоставянето чрез интернет на материали в областта на културата, както и за съхранението на материали в цифров вид (ОВ L 283, 29.10.2011 г., стр. 39).

⁽⁵⁾ Резолюция на Европейския парламент от 5 май 2010 г. относно Еурогеапа — следващи стъпки, 2009/2158(INI).

⁽⁶⁾ Директива 2013/37/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за изменение на Директива 2003/98/ЕО относно повторната употреба на информацията в общественния сектор (ОВ L 175, 27.6.2013 г., стр. 1).

⁽⁷⁾ Директива 2012/28/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно някои разрешени начини на използване на осиротели произведения (ОВ L 299, 27.10.2012 г., стр. 5).

⁽⁸⁾ Както е посочено в съобщението на Комисията от 9 декември 2015 г. „Към една модерна и по-европейска рамка за авторското право“ (15264/15).

⁽⁹⁾ „Многостранната платформа“ е един от преобладаващите модели на интернет икономиката. Многостранните платформи създават стойност, като улесняват взаимодействието между две или повече отделни, но взаимосвързани групи. В този порядък платформата има стойност за една група потребители само ако присъстват и останалите групи потребители. (Въз основа на <http://divergence.academy/business-models/what-is-a-multi-sided-platform/>)

⁽¹⁰⁾ Фондация Еурогеапа е частна фондация, създадена в съответствие с нидерландското право.

- има подкрепата на ЕС чрез Механизма за свързване на Европа ⁽¹⁾ (МСЕ) като инфраструктура за цифрови услуги (DSI) за „достъп до цифровите ресурси на европейското културно наследство“;
- има подкрепата на държавите членки, които споделят съдържание, метаданни и експертен опит чрез своите институции за културно наследство и предоставят доброволни финансови вноски на фондацията Europeana,
- има подкрепата на асоциацията на мрежата Europeana, която обединява специалисти в областта на културното наследство, творчеството и технологиите, които подкрепят текущата дейност на Europeana и предоставят консултации относно нейната стратегия;

ПРИЕМА, ЧЕ:

7. индивидуалните и комбинираните усилия на институциите за културно наследство, държавите членки и Комисията доведоха до напредък по цифровизацията, предоставянето в интернет (и дългосрочното) цифрово съхранение на културното наследство ⁽²⁾;
8. цифровото съхранение на световно културно наследство, собственост на европейски колекции, е от значение по-специално с оглед на унищожаването и застрашаването на културното наследство в конфликтни зони;
9. координацията на усилията чрез Europeana за предоставянето на достъп чрез интернет до културното наследство спомогна:
  - за стимулиране на изграждането на капацитет чрез създаването на мрежи от експерти и институции за културно наследство, което насърчава развитието, внедряването и последователното използване на модели, стандарти и рамки за споделяне на съдържание и метаданни,
  - институциите за културно наследство да споделят своите колекции в различните сектори и отвъд националните граници чрез многостранна интернет платформа, която до този момент дава достъп до повече от 50 милиона произведения от около 3 700 институции,
  - за насърчаване на наличието на висококачествени данни, готови за повторна употреба ⁽³⁾, което подобрява наличността на културното наследство на отворени платформи и в социалните медии и насърчава повторната му употреба в други сектори.
10. свързването на цифрови колекции на културно наследство чрез Europeana допринася също за следните цели на равнището на ЕС:
  - предоставяне на достъп на широк кръг публика до богатството и многообразието на европейските култури, както и до световното културно наследство,
  - улесняване на научните изследвания и познаването на многоаспектната култура и история на Европа,
  - улесняване на повторната употреба при нови и иновативни трансгранични онлайн услуги, като по този начин допринася за изграждането на цифровия единен пазар;

ПОДЧЕРТАВА, ЧЕ:

11. повторната употреба и споделяне на съдържание и достъпът до него трябва да се извършват при пълно спазване на авторското право и сродните му права;

ОТЧИТА СЛЕДНИТЕ ПРЕДСТОЯЩИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА:

12. някои технологични аспекти на интернет платформата Europeana, като семантичната оперативна съвместимост ⁽⁴⁾, следва да бъдат подобрени, което да даде възможност на институциите за културно наследство да свързват и споделят и да актуализират своето съдържание и метаданни по гъвкав, лесен и устойчив начин;

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1316/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване на Механизъм за свързване на Европа (ОВ L 348, 20.12.2013 г., стр. 129), във връзка с Регламент (ЕС) № 283/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. относно насоки за трансевропейските мрежи в областта на телекомуникационната инфраструктура (ОВ L 86, 21.3.2014 г., стр. 14).

⁽²⁾ Около 10 % от културното наследство (около 300 милиона обекта) в държавите членки вече са цифровизирани, от които около една трета са налични онлайн;
<http://www.enumerate.eu/fileadmin/ENUMERATE/documents/ENUMERATE-Digitisation-Survey-2014.pdf>

⁽³⁾ Висококачествени данни, готови за повторна употреба, означава изображения с висока резолюция; в машинночитем, отворен и оперативен съвместим формат; с богато описание и с метаданни, пригодени за автоматично търсене; с данни за географското позициониране и авторското право.

⁽⁴⁾ Семантичната оперативна съвместимост гарантира, че програмите могат да обменят информация, да я комбинират с други информационни ресурси и впоследствие да я обработват по смислен начин (Европейска рамка за оперативна съвместимост за паневропейски електронноправителствени услуги: <http://ec.europa.eu/idabc/servlets/Docd552.pdf?id=19529>).

В случая на Europeana това би могло да се състои от разработване на инструменти и технологии за подобряване на автоматичното приемане и тълкуването на метаданните, предоставяни от културни институции, например като се картографират наименованията на дейците на изкуството, така че творец, известен под различни имена, да се разпознава като едно и също лице.

13. като един от входните портали към цифровото културно наследство, порталът за многоезичен достъп на Europeana следва да стане по-лесен за използване, по-специално като се подобрят качеството и възможността за намиране на съдържание и като се разработят допълнително функционалните възможности за семантично и многоезично търсене в съответствие с най-добрите налични практики;
14. за по-добро достигане до и ангажиране на крайните потребители, споделеното чрез Europeana съдържание трябва да бъде представено по атрактивен и разнообразен начин, по-специално с участието на институциите за културно наследство и на трети страни като множество точки за вход и разпространение, например чрез културни трансевропейски проекти, като проектите относно Първата световна война (1914—1918 г.) и падането на Желязната завеса и други революционните събития от 1989 г.;
15. управлението на Europeana трябва да стане по-приобщаващо, като привлече правителствата на държавите членки, по-широка мрежа от агрегатори и институции за културно наследство в определянето на стратегическите приоритети и разработването на културни, ориентирани към потребителите проекти въз основа на наличното финансиране; когато е уместно, може да се взема предвид мнението на ключови личности в областта на културата;
16. налице е постоянна необходимост от обмен и актуализиране на знанията и набелязване на общи решения в рамките на мрежата от специалисти в областта на културното наследство, включително асоциацията на мрежата Europeana;
17. към днешна дата настоящият модел на публично финансиране (основан на безвъзмездни средства) не осигурява достатъчно стабилна основа за поддържане на инвестиции в Europeana и за гарантиране на бъдещото качество, наличност и надеждност на платформата, поради следните причини:
  - Фондация Europeana бе създадена като организация без собствени ресурси, и в обозримото бъдеще няма изгледи за набиране на значителни приходи от услугите на Europeana,
  - съгласно модела за безвъзмездни средства от ЕС винаги съществуват недопустими разходи, които трябва да бъдат покрити от други източници, като например преките доброволни вноски от държавите членки, които бележат спад от 2014 г. насам и са нестабилни по своя характер;

И СЛЕДОВАТЕЛНО:

18. културната стойност и стойността на цифровата иновация на Europeana трябва да бъдат засилени чрез преориентиране на основната платформа за услуги в рамките на МСЕ, като се постави акцент върху:
  - подпомагане на професионални мрежи като Европейската мрежова асоциация,
  - постигане на технологичен напредък,
  - запазване на многостранни интернет платформа за обмен и (повторно) използване на метаданни и съдържание, и
  - осигуряване на общ многоезичен достъп до културното съдържание.

Тя следва също да бъде засилена чрез реализацията на ориентирани към потребителите културни проекти, които да се основават на инфраструктурата на Europeana и да я надграждат и които да се съфинансират по линия на МСЕ като общи услуги с участието на институции за културно наследство и други публични и частни партньори;

ПРИКАНВА УПРАВИТЕЛЯ НА EUROPEANA:

19. да осъществи значителен напредък в преодоляването на предизвикателствата, набелязани в настоящите заключения;
20. да работи със съществуващите партньорски организации по нерешените въпроси и да отговори на опасенията на потенциалните партньорски организации, особено в държавите и регионите, в които проектът все още не е достатъчно известен;
21. да проучи възможностите за сътрудничество със свързани европейски инициативи, включително в областта на научните изследвания;
22. да приобщи държавите членки към тясно участие в процесите на определяне на политиката и на вземане на решения. За фондация Europeana това би могло да се осъществи по-специално чрез участие в нейния управителен съвет на държавата членка, която е председател на Съвета на ЕС, държавата членка, която е ръководила предишното председателство и държавата членка, която ще поеме следващото председателство;
23. да поддържа по-системни контакти с държавите членки, да подобри и да им предостави постоянен достъп до статистически данни за специфичните за отделните държави и институции ползватели и да подобри отчетността по отношение на резултатите от проекта и разходите по него;
24. да продължи да проучва възможностите за набиране на собствени приходи;

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА:

25. до октомври 2017 г. да представи на Съвета независима оценка на Eurореана и да даде ясни насоки за средносрочното и дългосрочното развитие на Eurореана, като оцени алтернативи на равнище ЕС за бъдещия обхват, финансиране и управление на Eurореана, включително възможността за превръщането ѝ или интегрирането ѝ в европейски правен субект, като същевременно се отчете двойственият характер на Eurореана като културен и цифров новаторски проект;
26. до октомври 2017 г. да промени начина на финансиране на инфраструктурата за цифрови услуги (DSI) Eurореана в рамките на МСЕ, като премине към съчетание от обществени поръчки и безвъзмездни средства. При този модел обществените поръчки на ЕС ще покрият изцяло платформата за основни услуги, така че да се осигури стабилност и оперативна съвместимост, като същевременно безвъзмездни средства от ЕС (до 75 % от допустимите разходи) ще бъдат на разположение за свързани проекти, ориентирани към потребителите (т.е. общи услуги в рамките на МСЕ), които държавите членки могат да съфинансират на доброволен принцип пряко и/или чрез участващи национални организации;
27. да определи условия в процедурата за възлагане на обществени поръчки за платформата за основни услуги, изискващи от управителя да запази характера ѝ като публична инфраструктура и общност за култура и цифрови иновации, по-специално чрез:
  - осигуряване на непрекъснато участие на държавите членки и институциите в областта на културното наследство в разработването на платформата за основни услуги на Eurореана,
  - зачитане на националните културни институции като носители на права на метаданни и съдържание;
28. гарантиране, че общите услуги на Eurореана, получаващи безвъзмездни средства, са изградени върху платформата за основни услуги и са свързани с нея;
29. до декември 2016 г.:
  - да поднови и да преразгледа мандата на групата от експерти от държавите членки по въпросите на цифровизацията и цифровото съхранение (MSEG) за периода до 2020 г.,
  - да засили ролята ѝ да преразглежда и обсъжда политиките за цифровото културно наследство, както и да даде насоки относно стратегическите приоритети и годишните работни програми на Eurореана,
  - да включи отблизо MSEG в определянето на общите цели, приоритетите за действия и предвижданото равнище на финансиране, които да бъдат предложени за платформата за основни услуги на Eurореана и общите услуги в годишните работни програми на МСЕ, които се представят на комитета за МСЕ за становище;

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ:

30. да утвърждават допълнително цифровизацията на колекциите с културно наследство, както и възможно най-широкия достъп до цифровото културно наследство и повторната му употреба;
31. да въведат или поддържат стратегии и оперативни механизми, като национални и регионални агрегатори, и да насърчават онлайн достъпа до висококачествено съдържание и метаданни на културно наследство от национални и регионални колекции;
32. да насърчават институциите за културно наследство да се присъединят към Eurореана и да я подкрепят, като споделят съдържание и метаданни, като участват в асоциацията на мрежата Eurореана и като полагат усилия за популяризиране и разпространение посредством проекти, финансирани чрез безвъзмездни средства от ЕС;
33. да участват в MSEG като форум за обсъждане на политики за цифровото културно наследство, както и стратегията и финансирането на Eurореана, и да се стремят да осигурят координация между делегатите в MSEG, комитета за МСЕ и подготвителния орган на Съвета в областта на културата;
34. да обмислят подкрепа за дейностите на Eurореана чрез доброволни финансови вноски във фондация Eurореана, като се има предвид, че тези вноски са необходими докато бъде въведена новата схема на базата на обществени поръчки, и след това да разгледат възможността за доброволно съфинансиране на проектите на Eurореана, финансирани чрез безвъзмездни средства от ЕС;

ПРИКАНВА УПРАВИТЕЛЯ НА EUROPEANA, КОМИСИЯТА И ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

35. да утвърждават значението на Europeana като европейски културен проект, служещ на обществения интерес, и като професионална мрежа сред всички заинтересовани страни, включително и чрез ангажиране на секторите на научните изследвания и иновациите, образованието, туризма и творческата дейност.
-